

PERŽVALGA.

„Saltinyje“ atsišaukė į savo profesijos draugus vienas akamonas, kad nusiziūrėję į visokias draugijas ir jie, akamoni, sutvertų savo profesijos sąjungą, kurios tikslas būtų, žinoma, pagerinimas akamonių buvio.

— Vilkaviškyje kovo 15 d. buvo trečias iš eilės dekanato vargonininkų susivaziavimas, kurio svarbiausiu tikslu buvo prisirašymas prie Varšavos vargonininkų draugijos, vardu „Stowarzyszenie organistów św. Stanisława Biskupa“. Kai kurie prisirašę, bet „tikrieji lietuviai“ „demonstratyviškai atsisakė prisirašyti“. Taip rašydamas „Vargonininkas—Suvalkietis“ „V. Ž.“ N60 atsišaukia, kad lietuviai vargonininkai sutvertų savo draugiją.

— 6 Vilniaus lietuviai-daktarai (Rymas, Basanavičius, Vileišis, Domaševičius, Matulaitis ir Burbo) „per „V. Žinias“ atsišaukia į lietuvius gydytojus, kad pribūtų į įsteigiamą „Lietuvių Mokslo Draugijos“ susirinkimą, (kurs turėjo būti balandžio 7 d.), nesą prie tos draugijos yra užmanyta įsteigti vaistytojų sekcija. Organizuojuant tą sekciją yra pakelti šie klausimai: 1) Moksliniai referatai, laikraštis ir tt.; 2) Medicinos populiarizacija, skaitymai, knygelės, laikraštis ir tt.; 3) Profesijos klausimai.

— Lietuva ištikrųjų nori pasivytį civilizotą, laisvasias šalis savo sąjungomis ir draugijomis. Iki šiol da vienok neteko girdėti apie karabelininkų, laikraštinių, įvairių biurų raštinių, raštinių-literatų, sargų, kerdžių ir daug da kitokių sąjungų.

— 3-sis susivaziavimas Liet. Soc. Partijos Am. šįmet bus Waterbury, Conn.; kaip „Kovoj“ pranešta, tai posėdžiai prasidės balandžio 28 d., nedėlioj ir tęsis su pertraukomis

iki seređai. Susivaziavimas atsibus „Lietuviškoj svetainėj“, 103 Green str.

— Po Kauno, Suvalkų ir Vilniaus gubernijas pasklido Lietuvos socialdemokratų-atstovų kuopos atsišaukimas, prie kurio yra gale toks prerašas pridėtas: „Šitas atsišaukimas buvo atspauzdintas „Skardo“ N9, bet tas numeris dėlto buvo konfiskuotas, užtai Lietuvos Socialdemokratų Partija jį skyriumi leidžia slaptos savo spaustuvej“. Išleista 30 tukstančių ekzemplierių.

(„Skardas“).

— „Žvaigždė“ su „Kataliku“ dabar tikrai susiedė už... katalikiškumą, užmesdami vienas kitam visokias nedorybes, ypač, kad nežiuri visuomenės labo, o tik savo ypatingą biznį saugoja. Beto „Ž-dė“ „Kataliką“ vadina „laisvamanišku“ laikraščiu (matomai ir jo „dovanos“ arba „pragaro“ ir kitokių dvasiškų dalykų knygos yra laisvamaniškos ir bedieviškos), „Katalikas“ gi prikiša „Ž-dės“ redaktoriams „amžniasias mišias“ iš kurių darė nepergrazų biznį.

Tas riejimasis išdalies paeina iš ypatingumų, bet svarbiausia, tai klausimas katalikų susivienijimo organo. Mat medegiški dalykai labiausiai sukursto... „Žvaigždės“ N15 pilnas straipsnių prieš „Kataliką“. Prieš „Vienybę“ jau tik tai viens menkas straipsniukas tegalėjo patilti. Tame straipsniukųj pasakyta, kad juo daugiau „Vienybę“ skaitai, juo žmogus kvailėsiu daraisi.

Turbut mūsų keikunai-kunigai, o ypač „Žvaigždės“ redaktoriai labai daug skaitė „Vienybę“....

— Iš Brooklyno mums atsiuntė lapelį — atsišaukimą, kur antrašas didelėms raidėmis padėtas toks: „Spaviedis dovanai visiems!“ o mažesnėmis raidėmis toks: „Kurie norite galite iš to naudotis!“ Toliaus aiškinama, kad šv.

Vincenzo ir Povylo bažnyčioje tomis ir tomis dienomis busę du kunigai, kurie priims į išpažintį už dyką. Ta nepaprastai naujiena taip paaiškinta:

„Čia nebus persekiojimu nereiks pašportu arba bilietų-kvitelių galite eiti kas tik norit į Spaviedį čia nieks nemėtys už sprando laukan ir ne lups po du ar tris dolerius nuomerginų. Taip kaip daro kun. Varnagiris! Lupa nuo mūsų sunkiai uždirbtus pinigus, o ant ko tie pinigai eina? Ugi uždeda visokius biznius! O nemato, kad bažnytėlė visą suirus, apie tai jam nieko nerūpi. Net gėda pamislinus mums visiems“.

Toliaus išparodyta, „ką mums gero padarė mūsų prabščius Varnagiris“ ir „ant galo, „kiek jau lietuvių pinigų žuvo ant statymo bažnyčių Brooklyne“; čia parodyta, kad:

Kunigas Varnagiris (šito kun. dėdė) nunešė \$900; kunigas Juodišius nunešė \$19,500, o dabartiniam kunigui Varnagiriui ant šitos bažnyčios sudėtas \$56,000, — sykių \$76,400.

Iš Lietuvos.

Skaisgiris (Šiaulių pav.). Vasario 17 d. Žagarės urėdininkas su sargybiniais ir su garsiuoju dešimtininku Kazdaila iškrėtė bent kelis sodžius apie Skaisgirį, neva šaunamųjų jieškodami. Niekur nieko ypatingo nerado, tik tai pas Budraičių Tolkių rado kelius revolverio patronus ir už tai jį suėmė ir nugrudo į Šiaulius. Kratas darė dėl skundų įdavėjo Lindermano.

Zarasai. Gavom žinią, kad suimtas buvusias „N.G.“ administratorius B. Lapienis, kuriam Vilniaus policija prisakė išvažiuot iš Vilniaus.

Oškinių valsčius (Suvalkų gub., Vilkaviškio pav.). Pereitą savaitę vienas vaikas, Jonas Petrukaitis, nuėjo į Oškinių raštinę išsiimti kvitos. J. Petrukaitis pirmiau tarnavo prie gelžkėlio, bet patekęs į kalėjimą, liko atstatytas. Dabar, kad gautų uždirbtą algą, reikia išsiimti nuo viršaičio kvita. Bet viršaitis Jokubauskas, vietoj duot kvitą, įstumė jį į belangę: girdi, tau reikia į vašką!

Vilkavtškis (Suvalkų g.). Kovo 9 d. Šelmiuose K. Bliumentalio paprike sustraikavo šeši liejamojo skyriaus darbininkai. Padrikantas nebenori išpildyti jų reikalavimus ir grasiną uždarysias pabraką trims mėnesiams. Darbininkai nenusigąsta. Iš viso tame pabrake yra 35 darbininkai.

Vilkaviškio kalėjimas (Suvalkų gub.). Vasario 25 d. keli ginkluoti vyrai, užpuolę kalėjimą, išliuosavo tris politikos kalinius: Jurgelionį, Chodosko ir Vasiljevą. Pirmieji du, kaip girdėti, jau persikraustė užsienin, Vasiljevas-gi bebėgant buvo pašautas vėl.

Vileika (Vilniaus gub.). Valstiečiai buvo subruzdę neduoti dvarininkui Šemberkui miško kirsti. Jie su pagaliais atėjo vaikytų kirtėjų iš miško. Ponui į pagelbą atėjo policija, kuri suėmė 16 valstiečių.

„Skardas“

Papilės (Šiaulių pav.) kun. Gudaitis stropiai platina juodašimčių knygetes ir kalbina žmones klausyti valdžios. Jis baimė stengiasi įkalbėti žmonėms paklūsnumą svietiškajai valdžiai. Jei, girdi, atstovai, nuvažiavę Peterburgan, nebus paklūsnum valdžiai, tai valdžia pirmiaus sušaudysianti atstovus, o paskui susipratusius darbininkus. Daug da panašių nesąmonių kalba kun. Gudaitis, bet ir šito pakaks.

Aluntos (Ukmergės pav.) klebonas Vainauskis rupinasi konfiskuoti „Skardo“ numerius. Mat, tam tyčia pasamdytasai žmogus, parnešęs į Aluntą krašą, pirmučiausia, užėina pas kleboną ir jis atima iš jo visus „Skardo“ numerius. Bet visiškai konfiskuoti jam dar nė karto nepasisėkė, nes „Skardo“ pardavinėtojas, nuėjęs pas rupeštingąjį kleboną, pareikalauja atiduoti ir tas turi atiduoti.

Birzių klebonas vaizdžiai parodė, kad ir bažnyčioj negali būti lygybės. Neseniai čia atrado negyva moteriškę, — jos kunigas neleido į bažnyčią, net nedavė varpais skambint. Bet kuomet 6 vasario dieną atrado negyva ponį, garsią visoj apygardoj darbininkų skriaudėją, kunigas per pusantros dienos turėjo ją bažnyčioj ir vis mišias laikė, lenkiškai ir lietuviškai pamokslą sakė, šaukdamas iš visos galės, kad ta ponia labai gera buvusi, kad darbininkams neduodavusi valios... Štai kokia lygybė pas mūsų kunigus!

Panevėžis. Mūsų kunigų išrinktas P a b i r ž e s klebonas, kun. Rumševičius, labai norėjo patekti į Kauną dvarininkų kurijos rinkiku. Matyt, tikėjosi, jam ten pasiseksiant sodiečių rinkikų, galvas apsukti ir ... į dumą pakliuti. Bet kitaip išėjo.

Man teko apie tai išgirsti nuo dviejų dvarininkų; abudu jie vienodai nupasakojo, dėlto manau, kad aprašomasai čia atsitikimas sutinka su teisybe. Kun. Rumševičius bėginėjęs nuo vieno rinkiko prie kito, kad paduotų už jį savo balsus. Prastesniems žmonėms kunigas stačiai įsakinėjęs: „mesk už mane čia!“ Turtingesniems panams kalbėjęs: „Jei mane, ponai, išrinksite, pastatysiu tuziną šampano!“ Tačiau prizadėjimai visi nuėję ant niekų — kunigo neišrinko. Ta

da vienas juokdarys, atsistojęs viduryj kambario ir išskėtęs rankas, tragišku (graudingu) balsu sušukęs: „Ponai! Tuzinas šampano prapuolė, tuzinas šampano!“... Kunigas-gilindęs į kertę, jautėsi, kaip mokinyš, lekcijos neprisirengęs... *Kunigas-„cicilikas“*. „Skardas“.

Iš Panevėžio apielinkės. „Jau revoliucijos judėjimas nutilo, jau žmonės nusiramino ir viskas eis keliu“... (reikėtų pasakyti, maldavimų ir prašymų keliu), taip sako dabar daugelis žmonių. Ir, ištikrųjų nebegirdėti visuotinių streikų, neberinkluotų sukilimų ir delto rodosi, kad jau visur ramu, visur tylu. Bet tai tik tylą prieš audrą, prieš naują, didesnę, kovą. Žmonės rengiasi, vienijasi, daugina savo spėkas, kad atėjus tinkamam laikui, numesti nuo savo sprando tuos, ką per teip ilgus metus juos slėgė. Kaip visoj šalyj, taip ir Panevėžio apielinkėj rodosi viskas ramu, visi nutilę. Bet arčiau prisiziūrėję, mes pamatysim, kad kiekvieną dieną čia auga senosios valdzios priešų skaičius. Bet nežiurint į tą paviršutinį visos Rusijos ramumą, tai čia, tai ten pasarodo dideli streikai, užmušimai, pasipriešinimas valdžiai. Taip ir Panevėžio apielinkės ramumas liko pertrauktas.

U p y t e s apygardoje sustreikavo lentpiuviai. Lentpiuvių šeimininkas norėjo sumažinti darbininkams algą, bet darbininkai sustreikavo. Šeimininkas gązdino juos policija ir pavarymu, bet nieko nepadarė ir turėjo nusileisti.

Toliau, N a u j a m i e s č i o gyventojai pradėjo kovą su dvarponiu (pavardės, neatsimenu), kuris priešnavino miestiečių girią. Jis pastatė žmones ją kirsti, bet atėjo miestiečiai ir išvaikė kirtikus. Dvarponis į pagelbą sau pasiskaukė Panevėžio pristovą su

sargybiniais. Sie, atvažiavę, sustatė du protokolu, — vieną — apie miestiečių užpuolimą ir kirtikų išvaikymą, kitą — apie savarankišką pono miško kirtimą (šį protokolą pareikalavo sustatyti miestiečiai). Toliau pristovas prizadėjo atsiųsti kariūmenę, jeigu žmonės dasyki išvaikytų pono kirtikus; jeigu jie mano, kad miškas priguli miestiečiams, patarė jiems paduot poną į teismą. Bet dvarponiui kirsti anaipol neliepė pristovas nustoti. Jis gerai žino, kad kol byla nepasibaigs, tai geriausiai medžiai bus jau užsieny. Ranka ranką mazgoja, ir abidvi pelnā turi!

Sargybiniai teipogi ardo ramumą. Jų teip daug čia priaugo, kad jaučiasi kuogeriausia, ir, ką nori, tą ir daro: užpuldinėja žmones, daro kratas, atiminėja pinigus (Panevėzyj, pas Upytę) ir tt.

Priviso ir teip daugybė šaipų, tarp kurių pirmutimę vietą čia užima Naumiečio feldšeris ir vyresnysis mokintojas; dabar pradėjo tą darbą varyti ir naujasis Gudziunų mokintojas.

Čia galiu nusodyti vieną iš svarbesnių atsitikimų, kuris aiškiai pasakys, kas per vienu mūsų tvarkdariai. Grįžo iš Krakenavos vienas valstietis. Arti Žibartonijos sodžiaus pajuto, kad kas tai uždrosė jam per galvą. Dirstelia, o tai Krakenavos pristovas su sargybinium! Pristovas pralenkė juos (valstietis grįžo su viena moteriške) ir sustojo. „Suimk jį! Kam jis kelio neduoda!“ — „Aš užpakalyj akių neturiu“, — atsakė valstietis. Pristovas artinasi prie valstiečio, tas tolyn traugiasi. Pristovas išitraukia revolverį ir rėkia: „Šausiu!“ „Šauk!“... Pristovas, manydamas, kad sutiko nebailų žmogų, liepė sargybiniui sėsti į valstiečio rogeles ir važiuoja į Žibartonus patirti to valstiečio pavardę, nes jis pats nen-

rėjo pasisakyti. Bet ir atvažiavęs į kaimą, nieko negalėjo urėdininkas susekti, nes visi sakėsi nepažįstą to žmogaus. Paliepęs dšimtininkui susekti jo pavardę, pristovas tuščioms toliau nuvažiavo.

Ne mažiau, kaip policija, persekioja žmones ir kunigai. Grašindami pekla ir smala, jie uzdraudžia savo „avelėms“ skaityti „Skardą“, „Toporą“, o kas jų neklauso, tai tokius išveja iš bažnyčios, kaip tai atsitiko neseniai Ramygaloj. Čia per vienas vestuves atvažiavo keli valstiečiai iš Devindonės. Vietinis kunigas, pamatęs, kad tai išklydusios „avelės“, kurios nesiduoda kirpti, išvijo juos iš bažnyčios. Kristus mokino pa lydusias avis priglausti ir nurodyti joms tikrąjį kelią, o mūsų kunigai tokius iš bažnyčios veja! Matyt, jie labiau blauso pinigų, negu Kristaus; matyt, jų augščiausiu dievu yra pinigai, o didžiausiu dorybe — turtu rinkimas.

Soda (Telšių pav.). Sargybiniai. Vasario 19 d. ukininkas Mart. Striaupis iš Pukių sodos atvažiavo į turgų ir apsisusto prie rinkų kelio. Sargybinis užsipoilė ant jo, šaukdamas: „Vaziuok toliau, žmuidiackaja morda, — ko sustojai ant kelio?“ Striaupis atkirto jam: „Palauk, chohlackaja morda, tuojau nuvaziuosiu, kaip tik žmonės atleis kelią“. Užpykęs už tokį drasumą, sargybinis pasišaukė da du sėbru ir nuvedė Striaupį prie pristovo. Čia emė pasakoti ant jo nebutus daiktus, kad tai esąs socialistas, norėjęs su peiliu papiauti, — jis visą policiją išpaušias ir tt. Atsivedė ir liudininką, kokį tai Indželį iš Ketunų sodos, neseniai pagrižusį iš kalėjimo, kur jis sėdėjo 8 mėnesius už vogimą. Indželis tą patį tvirtino, nors visi žmonės sakė, kad jo visi ten nė nebuvę tuo laiku, kada su-

omė Striaupj. Buvo surašytas protokolas, bet Striaupis pasirašyti po juo atsisakė, kadangi jo liudininkų policija išklaudyti nenorėjo.

Minėtinas čia da dviejų uki- niukų, Siedleckio ir Jantako iš Pukių sodos, pasielgimas. Jie juokėsi iš Striaupio, prieš tais rodydami: „Kad būtų čes- nako needėš, tad būtų, ir nes- mirdėjęs.

Papilė (Šiaulių pavietas). Krata. Šnipas. Zilių sodoj pas Montvidą buvo padaryta krata; jieškoma buvo ginklų, proklamacijų. Bedarydami kratą, sargybiniai pamatė 4 vaikus, kurapakas bešaudan- čius. Norėjo juos suimti, bet vaikų vikrių buta, ir jie ne- sidavė suimti. Pas Mongirdą nieko draudžiamą neatrasta. Jis policijos akys skaitomas neištikimu dėl savo sunaus Antano.

Papilės urėdininkas igijo sau padėjėją — šnipą. Iškur jis bus atsiradęs ir kaip jis va- dīnasi, nežinoma. Patsai šni- pas giriasi atvažiuojęs iš Peter- burgo „cicilistų“ gaudytų. Jisai todėl sukinėjasi tarp žmo- nių, klausosi, kas ką kalba, prieina ir prie škaplerninkų, ypatingai prie J. Janušio, ku- ris pernai metais sėdėjo Šiau- lių kalėjime dėl politikos da- lykų.

Panevėžys Vasario 15 d. grįžo namon, gavęs algą, mo- nopolio darbininkas Zubas. Pa- keliui jį sutiko tvarkadariai— sargybinis Sibickas ir kompa- nija. Tvarkadariai negaišuo- dami sumanė iškrėsti Zudą. Krata gerai nusisekė: rado netinkamų darbininkams daik- tų — šešis rublius. Pinigai pasirodė Sibickui neištikimais, — mat, už juos galima nusi- pirkti bomba ir brauningas, arba juos galima apversti ki- tiems uždraustiems reikalams, ir tvarkadariai juos konfiska- vo. Ant rytojaus Zubas buvo išpraunlukui akvatis; tas pri-

žadėjo tyrinėti viską, bet pri- pažino, kad visai ne atsakymo nereikia tokiems niekams duo- ti.

Vabalninkas (Panevėžio pav.). Krata. Kovo 1 d. buvo padaryta krata Remeikių so- dziuj (Čipėnų valsčiaus) pas „Skardo“ pardavinėtoją Dau- barą ir jo kaimyną. Kirelį. Pas Daubarą paėmė keletą atsišaukimų ir knygučių. Ra- do „kinžalą“. Daubaras pa- sislėpė. Pas Kirelį jieškojo ginklų; dėl to net vanduo iš šulinio buvo išsemtas, bet rasti nieko priešingo nerado. Kratos priežastis — provokacija (iš davimas).

Virbalis (Suvalkų gub.). Daugėlaičių kaime kovo 14 d. pas ukininką Lukešaitį buvo padaryta krata. Prie kratos buvo viršininkas, du sargybi- niu ir vienas šnipas. Iškrėtė malune visus kampučius, bet nieko, išskiriant miltų, nerado. Virbalio apielinkė dabar val- kiojasi du slaptuoju žandarų; slanksto nakčia palangėmis, pas kitą ir į trobą įeina, klau- sinėja, ar nežino, kas kuo už- siima. Kovo 16 dieną arešta- vo jie M. Juškevičių ir nuga- beno į Vilkaviškį, tačiau ant rytojaus paleido. Matomai, išsijusę jieško pabėgusiųjų vasario 25 dieną iš Vilkaviškio kalėjimo. „Skardas“.

Da apie tylinčius žmones.

Pereitam 15-am num. „V. L.“ rašiau apie „akmeninius žmones“, tai yra apie tokius žmones, kurie sučiaupę lūpas, lyg austerio lukštus, tyli, jei kas juos užnekiną visuomenės reikalais, apie tokius, kurie baimės kamščiu užsikemša ausis, kad neišgirstų kokį nau- ją prie gyvybės—judėjimo pa- kurstantį gūdį, ir — kurie už- elmerkia pamatą laikraštį ar

knygelę vien delto, kad jo dvasiškas tėvelis sake, kad tai „nuodai“... Tai rašiau apie žmones fanatikus. Jie tyli ir užsimerkia, kad jiems teip ro- dija ar tamsybė, ar konserva- tyviškoji dvasia — skersasku- rių dvasia.

Yra vienok ir kitokios rūšies tylinčių žmonių.

Lietuvoje neperseniai pakilo boikoto balsas prieš lenką— knygininką. Bet reikia bai- mytis, kad toks pat boikotas neatsirastų ir tarpe Amerikos lietuvių—priešais... Lietuvos lietuvius. „Vilniaus Žinių“ redakcija šaukia Prūsų lietu- vių redakcijas ir stebimės visi, kodėl jos neatsiliepia, ko- dėl nieko bendro nenori turėti su kitais laikraščiais, su tomis visuomenės reikalų ir nuomo- nių svarstyklėmis. Bet kaip reikės nusistebėti, kada bus viešai apskelbta Lietuvos re- dakcijos, ypačiai tos, kurios turi knygnus, kad tyli ir ne- girdi savo bendrų balso iš „už balos“. O prie šito yra besi- rengiama.

Šitoki boikotai, tai buržu- aziškos imtynės, tai biznesis, kaip visados, apsupamos „lie- tuvystės“ ar „patrijotizmo“ skaiste.

Tas tik gali duoti medegos kritikams, kurie užsipoala ant senosios tvarkos. Bet yra da kita panaši medega, kurią ir tie užpuolikai vargu galės įkasti... Vis tai tylėjimas!

Kas ten rėkia, kad ana tie ir tie perdaug reklamuojasi, garsinasi. Tuo tarpu vėl rei- kia pripažinti, kad perdaug tyli.

Kaip tai niekados nėra lyg- svarumo!

Prusai tyli.

Didėji Lietuva tyli.

„Kas tai gali būti! Atsaky- kite, Prusai!“ — šaukia „Viln. Žinios“, o aš, joms paturavo- damas, da pridėdū amerikiečių vardu:

— Atsakykite, atsiliepkite, didalietuviai!

* * *
Daug yra tylinčių žmonių. Sulyg savo reikalui kiti tyli, tai vėl šneka arba rėkia (rek- liamuojasi?), tai vėl nutyla ir tyli.

Jau badai ir „Aušros“ auk- lėtinių yra, kurie, reikalauda- mi pašelpo—paskolės, netylėjo, o paskui, gavę šiltą vietelę, nu- tilo ir — nė dėkui, nė išgrauš. Nė ant laiškų, kuriuose buvo prisimenama apie skolos su- gražinimą, neatsakyta, nė vi- suomenės labai nieko nedar- ma — nė tos, nė kitos prieder- mės neatlikta — nieko, ko rei- kalauja anos įstaigos įstatymai.

Toliaus. Tie įstatymai sako, jei „Aušros“ auklėtinis per dvejus metus... tylės, tai jam pašelpa, ar stipendija gali but šustabdyta.

O kas—žin, ar nėra tokių, kurie tyli, lyg žuvys? Ir kas— žin, ar tie įstatymai, tame ir kituose atsitikimuose, nėra mi- rusia raide?

Vis tai tylėjimas!

Kritikos stoka.

Ar tik ne šita stoka tankiau- sia užmigdo, užliuliuoja tuos, kuriems reiktų budėti?

* * *
Kiek yra inteligentų tylin- čių, nejudančių net tokiam judėjime, kaip Lietuvoj! O ką besakyti apie Amerikos lietu- vius inteligentus, kurių, rods, maža kruvele, bet tylėjimas jų didis.

Rods, yra sakoma, geriaus, kad nebrėka tyli, nekaip kad šnekėtų, nė šį nė tą. Gal ir geriaus, kad mūsų inteligentai tyli.

Sako, reikia darbo, o ne zo- dzių. Teisybė, bet — nuo zo- dzių prie darbo. Visuomenės darbas ypačiai negal prasidėt be žodžių. Bet jei žodžiai ne- brėkiški, tai ir darbas toks pat turėtų but. Geriaus, kad ne- brekos tyli. Geriaus jeigu jų negalima pertikrint, kaip gy- vųjų akmenų—išjudint. Toki nebrėkos patys nutyla.

Jiems tinka patarlė: „Tyla — gera byla”.

Saldū nieko neveikti.

Pirmiausia, negu pasiekia tą saldumą, turi nutilti.

* * *

Apie tokius „tylėtojus” jau ne šiandien pradėta rašyti.

Apie tai rašė jau „Nauja Gadyne” (ne šita „Naujoji Gadyne”, ką neseniai išeidinėjo Lietuvoje, bet ana, senoji, ką išeidavo Amerikoje). Taip yra rašyta to laikraščio N20—1895 m., straipsnyje „Lietuvių inteligentai Amerikoje”, po kuriuo pasirašo „Asz”:

„Iki pagelba vargšų reikalinga buvo, tie mūsų ponai žadėjo net dangų išgriauti ir peklą išardyti iš pamatų „propagandą” bevarydami, o syki pasijautė neberekalaują paglobos, gražiai gelbėtojams pasitursino!”

„... ir taip ragai ilgi ir smailūs išdygo tiems ponams inteligentams, jog vargūlis prie jų neprišis. Bet mums rodosi, jog tokie ponai puciasi lyg varlė prieš jautį! Kaip bundanti žmonės mėžti pradeda tvartą kuningijos, reikia pasibaimyti, ar tie patys vargūliai nepradės valyti ir tvartą pasiputusių inteligentų!”

Praėjo nuo to laiko 11-kametų ir — kas? Gal tą senąją „tvartą” išvalė, bet ar nėra naujų? Yra. Ir bus.

Tokia jau dvasia, buržuaziška dvasia. Ji liepia savo gelbėtojams „pasitursinti”, savo prizadėjimų neištesėti, savo nuomones išversti kaip rankovę; ji mokina imti ir imti, o nieko neduoti, mokina užmiršti savo pareigas, priedermes link visuomenės.

Kada ta visuomenė išmėš buržuazišką arba kapitalistišką „tvartą” (arba tvarką), tada išnyks ir ta dvasia, kuri gimdo egoistus (saunorius), kurie ima, o neduoda, kurie yra bevaisiais visuomenės medžio gijais.

Šiandien gi ne ką padarysi.

Tokių, kurie užsičiaupia draučiai, draučiai ir laiko už dantų „niekoneveikimo” saldumyną, yra daug ir jiems neatidarysime lupų. Tik nereiktų leisti jiems per greit užsičiaupti; kol da galima priversti prie darbo, neduokim jiems gerėtis niekoneveikimu, tegul atlieka savo priedermes. Nereikia tylėti ir laukti, kad patys susiprastų.

Tylėjimas, tai apsilėidimas, o apsilėidimas — netvarka. Draugija turi saugotis netvarkos, o tam reikalinga kritika, ne tyła. J. B.

Ką rašo kunigai apie kunigus.

Lietuvoj tankiai pakyla balsai kunigų prieš kunigus, žinoma, pirmieviškesniųjų prieš atgalėivius. „Viln. Žiniose” ir, ypatingai, „Šviesoje” kunigo Ambroziejaus išleidžiamoje pasitaiko gana aštrūs raštai apie lenkomanus kunigus.

„Šviesos” N2 kunigas J. Šiaurys ir A. Stankunaitis rašo straipsnyje „Da apie bedieviškus darbus kunigo Sperskio”, Žirmunų (Viln. g., Lydos pav.) klebono.

Kun. Sperskis budamas kapelionu vyskupo Zvieravičiaus, kartu su kitais zinomais čia lenkomanais kunigais skundė be paliaubos „Šviesos” redaktorių kunigą J. Ambraziejų taip tankiai, jog net ir vyskupui Zvieravičiui nusibodo klausyti tų plepalų ir šmeižimų; tada vyskupas Zvieravičius sako Sperskiui: „Jeigu jūs jį amžinai skundžiate, reikalaudami, kad jį nubausčiau, tai duokite man faktus, ką jis blogo padarė (Da testimonium moli). Pasirodė, kad Sperskis ir jo visas senchedrinis jokių blogų faktų (darbų) nurodyti nebegalėjo. Todėl kunigas Sperskis pasiruosė, kaip ten nebutų išrasti tokius faktus, kuriuos sutvėręs galėtų pasakyti:

„Reus est mortis! Mors Lit-

huaniae!” (Kaltas yra mirties! Mirtis Lietuvai). Eina ponas Sperskis pas kunigą Rišardą Kliamą, kurs šiandien yra liudytoju tų pragariškų jo darbų ir katras kartu buvo vikarijošu su kunigu Ambraziejum bažnyčioje Švento Jono Vilniuje. Atejęs Sperskis, kaip vyskupo kapelionas, pas kunigą Rišardą Kliamą, kuriam buvo įsakyta, idant žymėtų visus, kas tik atėina pas kunigą Ambraziejų ir apie viską praneštų, (privedame Sperskio žodis į žodį) kurs sako Kliamui; „Vyskupas liepė, idant duotum blogų kunigo Ambraziejaus darbų faktus!” Kunigas R. Klammas jam ant to atsako šiteip: „Aš per visą laiką čia su juo gyvenant, jokių blogų darbų kunigo Ambraziejaus nepasergėjau, tą tiksliai tamstai galiu pasakyti, kad jis kanoniškus poteries reguliariškai kalba, mišias laiko pagal rubrų įstatymus, teologiją ir Šventą Raštą skaito, o kanonišką tiesą, tai atvirai pasakysiu, jis už jus visus geriau supranta ir moka, išjo tiksliai galite jus visi imti pavyzdį”. Štai ką aš jums tiksliai apie kunigą J. Ambraziejų galiu pasakyti. Sperskis tada sunkiai atsidusęs, ištarė tuos liudnus žodžius: „tu man pasukutinę viltį atėmei” (ty mnie ostatnią nadzieję odebrales). Liudnai atsiduso ir dejuoja nevidonas todėl tiksliai, kad negal suėsti ir praryti savo artymo. Bet ką tie Sperskiai nebegalėjo padaryti prie vyskupo Zvieravičiaus, nes tas reikalavo dėl paskandinimo žmogaus tam tikrų faktų, tą jie lengvai padarė prie vyskupo Roppo, nes šitas baudžia ir kankina be faktų, gana jam ir užtenta tiksliai to, jei toki ponai Sperskiai apskųs, jog tas arba tas yra lietuviu.

Dėl rinkimų Vilniuje visose bažnyčiose nebuvo atlaikytos mišios sausio 28 d. š. m. Dėlto tame pačiame „Šviesos”

num. patilpo straipsnis po šio kiu antrašu: „Kristau prasišalink, nes ponas atstovas nuo Vilniaus miesto eina!”

Dvasiškijos politikos charakteristikai užtenka čia parodžius tik tą vieną antrašą.

„Šviesos” N. 4, straipsnyje „Katalikystė ir lenkų dvasiškija” Ašerys rašo:

„Ar neatšaldina gi toki kunigų pasielgimai nuo tikėjimo, ar nekelia neapykantos ir ne užsitikėjimo į kunigus? Sako „cicilikai” griaua tikėjimą, pasirodo, kad ir lenkiškoji kunigija tikėjimo nepaiso, o vien tik žiuri lenkiškumo”.

„Šv.” N5 kunigas St. Stakalė tarp kitų kunigų lenkintojų pamini „tautos išgamą išstantėjusį dvasiškai lietuvių kun. Šimeliuną, Gelvonių kleboną” už kurio „nežmoniškus darbus kunigai kaimynai pradėję jį boikotuoti”; toliaus Strunaičių kleboną kun. Gluodiną „apjakusį lenkbernių pakaliką”, kurį teipgi kunigai lietuviai boikotuoja („nesilanko pas jį, nevažiuoja jo kviešti į atlaidus”).

* * *

Kun. Jaunutis „V. Žinių” N11 eimanavo, kad „Lietuvos Socijal-Demokratų (lietuvius ir lenkus) suvienija viena socializmo idėja, o mūsų (lietuvius ir lenkų) katalikų joku budu negali suvienyti tikėjimas”.

Pasirodo, kad tas eimanavimas ir sulyginimas neteisingas, nes kunigams nerupi tikėjimas, jie jį „griaua” ir dirba „pragariškus daraus” ir tai ne vien lenkomanai, o ir lietuviai kunigai — pavyzdžiui, — tie, kurie jau seniai Kristų pašalinio iš bažnyčios ir keikia tenai revoliucionierius ir socialistus.

Lietuviai kunigai rašo aštriai ne tik prieš lenkus kunigus, bet kartais ir prieš liet. kunigus — pavyzdžiui — kunigas Tumas apie kun. Kuklą dėl riaušių Vilniaus bažnyčioje. Bet tai vis lenkystės priežastis,

Vienok ir prieš juodašimtiškus kunigų darbus beabejo pasirodys kritikos iš pačių kunigų tarpo. Jau ar pora mėnesių atgal „V. Žiniose“ rašė Jonas Jonila, jog kunigai turj liautis kovoję su laisvės bangomis ir užstavoję už valdžią, ir neatsitolinti nuo žmonių reikalavimų, nes kitaip gali juos patikti tas pats likimas, kuris patiko Kuršo kunigus šioje Rusijoje revoliucijoj ir Prancuzijos Didžiojoje revoliucijoj: žmonės, įniršę už jų sebravimą su valdžia, pradėjo juos mušti... „Žvaigždėje“ rašydamas priešais Jono Jonilos nuomones, Patrimpas nekartą tvirtino, kad jis, Jonas Jonila, yra kunigas, prisidengęs tuo pseudonimu.

Tai gi pirmieviškesni kunigai nebudami tokiais apspangėliais, nebegali žiūrėti ir tylėti, kaip atgaleiviai varo akiai savo juodašimtiškus arba, anot „Šviesos“, „pragariškus“ darbus bažnyčiose ir visur, kur tik prieina.

Politiszkos žinios.

Maskolija.

Seredoj buvo paduota du ma apkalbėti šių metų valstybės išda — budžetą, į kurį turj but paskirta 2 milijardai 340 milijonų rublių.

Valdžia įnešė dumai, kad badaujantiems Rusijos valstiečiams reikia paskirti apie 23 milijonus rublių pašėpos. Bada kenčia su viršum 20 milijonų žmonių. Išsis nekas daugiau, kaip po vieną rublį.

Caras su didžiausiais kunigaikščiais suaukavo 15 milijonų rublių kariško laivyno reikalams. Tie pinigai paeina iš caro šeimos dvarų. Apie armiją ir laivyną ir jų užlaikymą дума neturi jokios tiesos spręsti.

Pėtnyčioje buvo dumoje labai dideli trukšmai. Tiesos ministeris pareikalavo, kad

duma išduotų tris atstovus socialistus, kurie turj eiti į teisumą už politiškus nusikaltimus da da prieš dumos sušaukimą jų padarytus. Du apskųstųjų, L. F. Gerus, mokytojas, socialistas — revolucijonierius iš Kubanio ir A. A. Kuzniecov, socialdemokratas iš Simbirsko, kaltinami už priklausymą prie „partijų besistengiančių išgriauti esančią tvarką“. Trečiasis A. K u p s t a s, lietuvis socialdemokratas, Kauno gubernijos atstovas, kaltinamas už revoliucijines prakalbas.

Demokratai parėmė įnešimą ir tarė, kad tą dalyką pavesti peržiūrėti komitetui. Tai priešinosi ir valdžia, ir socialistai: anoji stačiai norėjo paimt tuos atstovus, o šie sakė, kad klausimą reikia visai atmest. Bet nedidele balsų dauguma (197 prieš 175) tas klausimas priimta. Tada kilo da karštesnės, tiesiok ugninės diskusijos. Kadangi anuos atstovus kaltino pagal skundus jų gubernijų prokuratorių, tai Peterburgo atstovas socialistas Aleksinskij savo kalboj aiškino, kad tokiu budu esą trečdalis dumos galėtų but apkaltinta ir netektų balso. Ministeris vienok aštriai atsakė ir tvirtai stovėjo už savo nuomonę. Pagalios ir konst. — demokratai turėjo nutilt ir дума klausė griausmingų kalbų, apie Rusijos tiesų komediją. Tas posėdis tęsėsi net po 6 val. vakare, kuomet jau turėjo but uždaryta дума. Pagalios Aleksinskij antroj prakalboj pasakė, kad valdžia atsivestų kariumenę ir pajiega paimtų anuos atstovus.

Ketverge buvo ir įdomus trukšmas dumoje. Juodašimčių arba tikrųjų rusų atstovas Puriškevič pareikalavo, kad visiems revoliucijonierių nužudytiems valdzios tarnams atstovai atiduotų garbę atsistodami. Teip jam kalbant pakilo neapsakomas trukšmas ir pirmsėdis Go-

lovin atėmė jam balsą. Puriškevič vienok nepaklausė ir į pirmsėdį atsiliepė: „Tamista nėsi dumos pirmsėdis, o tik pirmsėdis kairiosios“. Už šito kią to juodašimčio netvarką pirmsėdis įnešė, kad jis butų prašalintas iš posėdžio. Įnešimas perėjo didele balsų dauguma ir Puriškevič apleido salę.

Duma pasirodo esant revoliucijoniška ir, lyg ant keršto tiems juodašimčiams, parodė, kad ji gerbia cariškę galvą džių aukas, křtusias už laisvę.

Juodašimčiai telkiasi ir rengia jau nuo seniai dideles skerdynes; ar 16-koje miestų pietinėj Rusijoj norima įtaisyti viena diena skerdynes žydams ir visiems ne maskoliams arba ir maskoliams, jei jie valdzios priešai. Dabar ta jų sutartis išėina į aikštę, kuomet eina gandas apie dumos išvaikymą. ko juodašimčiai ir valdžia jau seniai laukia ir bando visai kaip ištraukt дума (provo kuot), kad galėtų ją išvaikyti. Paleidus дума, žinoma, kiltų žmonės prieš valdžią. Dėlto tai juodašimčiams rupi skerdynės tarp pačių žmonių, kad valdžia išliktų nejudinta. Dabar tik kursto tamsius žmones. Peterburge paleido paskalą buk žydai papjovę ar du krikščionių vaiku dėl kraujo į mauc. Tai, žinoma, neteisybė, bet tuom tamsius žmones gali sukelt prieš žydus. Juodašimčių gauja padarė neva „šventą“ kelionę į Jerolimą, o kaip praneša vienas rusų publicistas iš Paryžiaus, Amfiteatrov, tai dėlto, kad ten pravo slavų patrijarcha jiems suteiks karžygišką ženklą, palaimys už skerdynes, ir tokiu budu jie turės didesnę įtekme ant žmonių ir padaryti iš jų bepročius draskančius žveris.

Ir Lenkijoj atsiranda tokių žverių, nors tokių, kaip Rusijoj, žydų skerdynių nebuvo. Seredoj Lodziaus mieste vienas pradėjo šaudyt iš revolverio

į visus žydus einančius gatve. Daug trukšmo pridarė. Lietuva, galima pasidžiaugti, iki tokių žveriškumų da nepriėjo ir turbut neprieis, kad ir yra kunigų nemažai, ką lyg juodašimčiai kiršina žmones prieš žydus ir prieš socialistus, kuriuos vadina žydberniais; skelbia savo atsišaukimuose, kad „didžiausi mūsų (taigi lietuvių) neprieteliai socialistai ir masonai“, na, ir žynai. Bet Lietuvos žmonės šviesesni, ir jie supranta, kad „didžiausi mūsų neprieteliai“ — tai caro valdžia ir jos bernai, kurie kovoja prieš revoliuciją ir revoliucijonierius, socialistus. Dėlto Lietuvoj ir neįvyksta skerdynės.

Navatnas buvo pasikėsimas ant didz. kunigaikščio Mikalojaus, caro pusbrolio, gyvybės. Buk keturi revoliucijonieriai pasislėpę šovė į traukią, kuriuo važiavo Mikalojus su savo broliu Petru iš Carskoje Selo. Sargyba išjieškojo visą apygardę, nieko nepagavo.

Finlandija. Į Helsingforso seimą išrinkta 83 socialistai, 47 konservatoriai arba atgaleiviai, švedų ir liberalų sykiu 54. Taigi socialistų atstovų daugiausia. Finlandija nors priklauso Maskolijai, bet jau turi autonomiją (savyvaldą) ir jau treti metai kaip tenai tapo iškovota moterų tiesų lygybė. Taigi dabar į seimą ir yra išrinkta atstovais net 19 moterų. Tame skaitliuje 11 moterų yra socialistės (kiti šaltiniai rodo, kad 9 socialistės). Taigi tarp socialistų atstovų Finlandijos seime yra 72 vyrai ir 11 moterų.

Tai pirmutinė visoj „civilizuotoj“ Europoj šalis, kur moters turi lygias tiesas kaip ir vyrai ir kur jos tapo išrinktos į parlamentą.

Rumunija. Jau kaip žinoma, liaudies sukilimą valdzia numalšino. Prieš žmonių šakes, dalgius ir kuolus pastatė kariumenę su šaudyklėmis, ka-

nuolėms ir durtuvais, ir — numalšino. Bet negana to: pulkai kareivių paleisti laisvai skrajoja po visą šalį ir daro kas tik jiems patinka: plėšia, vagia, moteris gėdina ir patikę žmonių burelį, šauna nieko nesakę. Žodžiu — taip, kaip Maskolijoje elgiasi dragunai arba sargybiniai. Valdžia uždraudė laikraščiams ir paminėt, kad ten ir ten kareiviai taip ir taip darė.

Isz Amerikos.

Kudikiai subankrutino kompaniją. Boston, Mass. „American Birth Insurance Co.“ tapo paimta į valdžios kamarninko rankas dėl subankrutijimo. Ta kompanija apdrausdavo šeimynas po \$150 — \$200 už kiekvieną naujai gimusį kūdikį. Siuo kartu esą garnys pasidarė labai duoslus ir kompanija neištekusi jo atgabentiems kūdikiams išmokėti po tokią sumą pinigų. O gal bakrutijo dėl prasigvenimo?

Darbo dienos įstatymdavystė.

Wisconsin valtybės įstatymdavystė priėmė darbininkų atstovų — socialistų įnešimą, kad tramvajų (karų) darbininkai dirbtų neilgiau kaip 10 valandų per dieną, o geležinkelių telegrafistai — 8 valandas.

Bankos bankrutijimas. Pagal valstybinės komisijos parėdymą Philadelphijoje (Pa.) tapo uždaryta banka „The Lincoln Savings Trust Co.“

Kromininkų namas New Yorke.

Penki tukstančiai gatvinių pardavėjų, „United Citizens Peddlers Association“ sąnarių nutarė pasistatydinti New Yorke kooperatyvišką namą, kuriame patilptų visų jų vaisba. Tai trioba valma rytinio miesto

dalyj plotą 600 pėdų pločio ir 200 pėdų ilgio, o prekiuos iš viso 2 milijonu dol.

Tokia pat kooperatyviška (bendroviška) įstaiga norima įsteigti Clevelande. Pinigų tam reikalui duoda bankierius J. H. Markus.

Rockefellerio fondas paskirstytas.

Vyriausioji apšvietimo taryba New Yorke paskyrė iš Rockefellerio fondo \$625,000 penkioms institucijoms: Yale ir Princeton universitetams, Bowdoin kolegijai Maine, Colorado kolegijai (Colorado Springs, Col.) ir Millsap kolegijai Jackson, Miss.

2 centu už mylą.

Daugelyje valstybių įstatymdavystė įvedama tiesa, kad geležiakeliai imtų mokestį tik po 2 centu nuo mylios (iki šiol buvo kai — kur po 4c.) Toks įstatymas jau įėjo Pensylvanijos Michigano ir kitose keliose valstybėse.

Du valdovai susikirto.

Amerikos geležinkelių viršininko Harrimano sekretorius buk pardavęs už didelius pinigus aiškus Harrimano vienam New Yorke dienraščiui. Iš tų laiškų pasirodo, kad prezidentas Roozeveltas reikalavo iš Harrimano ar 200 tukstančių dolerių priešrenkamosios Respublikonų Partijos agitacijos reikalams. New Yorke. Apsigarsinus tai naujienai Roozeveltas, žinoma, labai perpyko ir drožia, kad tie, kurie jam užmetinėję tą kyšių emimą, esą melagiai, ir savo įnirtime rašydama laiską į Shermaną išsitarė, kad toki suvedziotojai ir valdininkų papirkikai esą taip negeistini piliečiai, kaip Debs, Moyer ir Haywood.

Moyer ir Haywood, angliakasių federacijos vadovai įmesti į Idaho kalėjimą, laukia teismo, kuris neužilgo turi atlikti. Tai gi prez. Roozevel-

tas prieš teismą pats, apkaltindamas juos, arba nurodydams, kad jie negeistini, taigi turėtų but skaudžiai nubauti, perzengia savo valdžios tiesas ir už tai turėtų but prašalintas nuo prezidento vietos, jeigu, žinoma, čia žmonės patys valdytųsi, o ne kapitalistai.

Geriejei laikai. Valdiškas statistikos biuras New Yorke parodo, kad pastutinį pereitų metų bertainį iš 93 tukst. darbininkų, dirbančių 86-se pramonės šakose buvo be darbo 14,352 žmonės. Tokiam pat laike 1905 metų buvo tik 10,223 darbininkų be darbo. Ir da vis kalba apie gerus laikus!

Isz Didž. Britanijos.

Craignenk, Škot. Kovo 2 d. pas V. Endziulį susirinkus keliems draugas, J. Barkauskas perstatė oranizatorių L.S.D.P. organizacijos Didž. Britanijoje, K. Kundrotą, kuris papasakosęs apie socializmą ir darbininkų reikalus. K. K. aiškino apie tą organizaciją, jos atsiradimą ir sunkų gyvenimą lig šiam laikui, aiškino apie Lietuvos Socijaldemokratiją ir jos darbavimos, perskaitė L. S. D. P. manifestą, toliaus užmanė, kad čia susitvertų kuopelė L.S.D.P. org. Didž. Brit. Malonei sutikom ir tuojaus prisirašė 7 draugai, o kitas draugas prisirašė ant ram suėjime. Užsimokėjom po 1 šil. įžangos. Drg. K. K. žadėjo pribut 10 d. kovo. Tą dieną pribuvęs sutvarkė mūsų knygas, pridavė nariam mokiesties knygutės. Tą — syk nutarėm parsitraukti, pagal drg. K. K. patarimą, šiuos laikraščius: „Kovą“, „Vien. Liet.“ ir „Skardą“.

Tai 6-ta L. S. D. P. kuopja Didž. Britanijoje.

Darbininkai, vienykitės!

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

New Haven, Ct. Balandžio 7 d. atsibuvo mėnesinis New Haven'o Lietuvių Ukėsų Kliubo sąnarių mitingas. Mitinge buvo įnešta klubui ir nutarta išsirašyti lietuviškus laikraščius — iš Lietuvos du: „Vilniaus Žinias“ ir „Skardą“; iš Amerikos — vieną: „Vienybę Lietuvniukų“.

Wilkes-Barre, Pa. Balandžio 8 d. buvo prakalbos. Kalbėtojai buvo du: P. Grigaitis ir Živatkauskas iš Scranton. P. Grigaitis savo kalboj išrodinėjo Rusijos darbininkų vargus ir caro valdžios šunybės! Kai pradėjo nuo 22 sausio arba nuo pirmųjų sukilimų, tai išaiškino iki dabartinei dūmai. Žmonių susirinko ne daug, nors ir buvo gana plačiai apgarsinta: vos su draugais apie 80 ypatų buyo. Suprask, skaitytojau, jog pas mus Dzukija, o Dzukijoje mažai yra susipratusių. Daugumas sugrižo delto, jog reikėjo 10c. įėjimo į salę, tai jiems velk pragerti. Matot toki žmonės mažoj vertėj laiko prakalbas. Ale mes to nesigailim, da geriau, kaip mažiau tokių chuliganų buvo, tai nors lermo nebuvo, ba iš tokių nēr daugiau ką gero laukti kaip tik lermo. Ir tai da atsirado keletas tokių chuliganų — ištvirkėlių, apie pora senų ir keli jaunų, kurie tam tyčia už kokį penktuką išsigėrė, o savo durumą parodė už dolerį. Po Gčio prakalbos, pirmsėdis paprašė du draugu pereiti per salę ir parinkti aukų revoliucijos reikalams. Surinkta \$9,95, pasiūsta „Kovos“ redakcijon.

Živatkauskas išrodinėjo šios šalies valdžios ir policijos netikumą ir čia reikia kovoti už laisvę ir atsišaukė į moteris ir merginas, kad sykiu su vyrais kovotų už savo tiesas ir laisvę. Potam vėl kalbėjo P. G. apie

dabartinį padėjimą Lietuvoj, apie kovą už laisvę ir laisvės priešus, tarp kurių yra ir kunigai.

Žmonės rodosi visi buvo užganėdinti. A. V.

Wilkes-Barre, Pa. Vietinė L. S. P. A. kuopa iš vienu su viena pašelpine draugija nutarė protestuoti prieš įstatymo sumanymą, arba „bilą“, žinomą kaip uždraudimą nešiotis laikyti ar pirkti kokį nors šaunamą ginklą ateiviams, nesantiems piliečiais (ukėsais), gimusiems ne Pensylvanijoje.

Rezoliucijoj pasakyta, kad viso Luzernės pavieto piliečiai („citizens“) protestuoja prieš tai, žemiau pasirašydami. Bet tai daro daugiausia lietuviai, t. y. tarp lietuvių yra renkami parašai; būtų gerai pritraukus prie to ir anglus ir kitataučius. Tarp lietuvių rinkta parašai per prakalbas Wilkes-Barre, balandžio 8 d., ir Edwardsvillėj, balandžio 10 d.

Wilkes-Barre pasirašė po tuo protestu advokatas Butkevičius kuris, be to, žadėjo savo kaštais važiuoti į Harrisburgą padaryti įtekumą ant kai kurių atstovų, kad balsuotų priešais tokį nesumanų pasikėsimą ant ateivių nepiliečių tiesų.

Verta apie tai pasidaruoti, nes Pensylvanijoje yra daugiausiai lietuvių, lenkų, slovakų ir kitų ateivių, kurie nėra piliečiais. Jeigu nori „apginti“ nuo susišaudymo ateivius, tai kodėl jau neapsaugoti ir čia gimius? Čia tik prieš ateivius didinama neapykanta, o ne geras noras legislatorių.

Revoliucijinės prakalbos.

Kaip tik po velykų prasidėjo, tai iki šiam laikui yra daromi vieši susirinkimai įvairiose vietose Wyomingo klonio Pensylvanijos valstybėj. Tai prakalbos, tos apygardės draugų išvien parengtos, susilaukus iš krašto draugą P. Grigaitį.

Draugas Grigaitis, žinomas Lietuvos revoliucionierius, tam tyčia atsiųstas Lietuvos Socijaldemokratų Partijos į Ameriką, kad praneštų čionykščiams lietuviams apie revoliuciją, apie kovą už laisvę, kuri jau kelinti metai tęsiasi Lietuvoj ir abelnai visoj Rusijoje.

Draugas Gr. kalbėjo antrą dieną velykų Forest City'je, balandžio 5 d. — Pittstone, balandžio 7 d. — Serantone, balandžio 8 d. — Wilkes-Barre, balandžio 10 d. — Edwardsvillėj. Šiose vietose drauge kalbėjo ir F. Živatkauskas iš Serantono.

Nanticoke, Pa. Balandžio 12 d. buvo prakalbos Nanticoke, tame sulenkėjusių lietuvių mieste. Žmonių buvo dedaug, ir tai beveik tik iš artimų miestelių: Wanamie, Glen Lyon. Kalbėjo P. Grigaitis ir J. Baltrušaitis iš Plymoutho. Už salę Volunkevičiai nieko nemė, tų surinktas aukas — apie \$4,70 — nusiuntė į „Kovos“ redakciją. Aukos, žinoma, bus nusiųstos Liet. Soc. Dem. Partijai, nes prieš renkant, kaip kitur, taip čia, buvo paaiškinta, kad žmonės aukautų kiek galint tų revoliucionieriškai partijai — L. S. D. P.

Balandžio 14 d., nedėlioje, buvo prakalbos Plymoutho. Da šioje apygardėje turi būti prakalbos Duryea, ir Rhone.

Kiek kurioje vietoje surinkta aukų ir apie kitus dalykus gal parašys vietiniai, kad žmonės matytų ir laikraštyje, jog jų aukos yra pilnoj tvarkoj.

Neužilgo draugas Gr. turbat nusiduos į Shenandoah apygardę.

Gerai būtų, kad visų apygardžių lietuviai, užsipašydami kalbėtoją Grigaitį, parengtų paeiliui artimuose miestuose prakalbas, taip, kaip padaryta Wyomingo klonyje. Reikia organizuoti ir prakalbas, nes organizuotas darbas visados našesnis.

Wyo. klonio krepštas.

Reikaluose Susivienijimo Lietuvių Amerikoj.

Norėdamas kalbėti apie mūsų garbaus S. L. A. reikalus, pirmiausia atsiprašau kuopų, jei ką rastų netinkamo.

Metai po metų slenka ir kalbama daugiausiai tarpe žmonių: o-gi na, ir vėlei seimas. Ir kiekvieną metelį draugai tikisi, kad ką gero daugiau padarys susivaziavę į seimą. Kuopos bei draugystės vis atsideda ant seimų, laukia, ką seimas suseimavos. Bet to negana. Seimas visur Susivienijimo reikalus į 4 ar 3 dienas apkalba; negalima tikėtis, kad galėtų atlikti darbus visos organizacijos; negali suseimavot į tokį trumpą laiką, nes visokių reikalų ir klausimų atsiranda, kad (žmogus) delegatas atvažiuo, tuos klausimus pirmą syk išgirdęs nespėja sumąsyti, ar but Susivienijimui naudingi, ar pavojingi.

Paimkim klausimą apie lietuvišką koloniją. Tas užmanymas skamba gana puikiai, ale dabar tik ateis klausimas per 22 seimą apie pirkimą: — ar jau tas klausimas yra išrištats, ar bandė kas nors to instututo arba namo kokias teises statyt, ant kokių pamatų stovės? Pirkti mes galime, ale nupirkę kaip versimės? Mes seime aprenkam centrališką komitetą, o po seimui iškritikuojam, kad netinkami. Oiką tuo syk darysim, kada reikės ant tokios ukės pastatyti žmogų, kuriam reikės pavesti ant rankų apie kelis tukstančius? Ir ištiko Amerikos ukė, tai ne Lietuvos. Lietuvoj neuzderėjo, tai dievą kaltina, o čia kaltisim ką? Aš nėsu priešas pirkimo kolonijos ir manau, ką p. P. Lazauckas pagarsino, tai rodos puiki vieta, nes tą vietą mačiau — bus 5 metai atgal. Butų geistina, kad prieš seimą to krašto delegatai apsilankytų tos vietos pasiūreiti.

Autras klausimas — savas organas. Organas tas teipgi didelę kritiką patiks. Paimkim, šeiminoj yra 5 ypotos visos priguli prie S. L. A. ir visos turės mokėti už organą! Didelis klausimas.

Ėmus abelnai, seimas visus klausimus niekad negalės į 4 dienas išrišti. Dėlto reikia bandyt praktiškiau, reikia daryti seimukus su mažais iškaščiaus kas valstija; valstijos padėtų gvildinti tuos klausimus ir tokiu budu, kada susivaziuotų viso S. L. A. seimas, žmonės daug rimčiaus ir geriaus galėtų spręsti, nes jau būtų pradėję daugiau apmisltyti apie tokius reikalus. Ir tas vis turės įvykti, ar anksčiaus, ar vėliaus.

V. Kaunas
80 Vine str.
Montello, Mass.

Juodasis debesys.

Iš vienos pusės nedaug buvo matyt giedrios padangės, kitoje-gi pusėje niuksojo tamsus, juodas debesys.

Retkarčiais zaibavo zaibai ir girdėjosi storas griustinio aidas.

Vėjas putė prieš debesį, bet debesys vis slinko prieš vėją.

Buvo tai diena švento Lankymo; tą dieną žmonės švęsdavo tik dėlto, kad vasarą ledai javus neiškirsų.

Paziūrėjus į debesį, motina peržegnojo ir į amono su ranka į šalį.

— Ką tas reiškia? — paklausė vyriausias vaikas, Pilypas, kuris sėdėjo prie lango ir skaitė laikraštį.

— Kad matai, — sako motina, — kylant debesį su perkunija, tai reikia peržegnot ir pablokšt į šalį.

— Tai klauso? — paklausė Pilypas.

— Žinoma, — atsakė motina.

Tėvas vaikščiojo grinčioje ir vis prie lango prieidamas žiūrėjo.

— Didelis debesys,—atsiliepė jis.

— Žinai, tėvuk,—tarė Pilypas,—kad iš didelio debesio visados mažas lietus.

— Ne visada,—rimtai atsakė tėvas.

Jau nebuvo matyt giedrios padangės, bet da nelijo.

Žaibai ėmė smarkiau pliskėti ir perkunas storai žaidė.

— Dievas per sugriuvusį tiltą važiuoja...—šposus varinėjo Pilypas.

— Nevarinėk šposų, ale pasiėmęs knygą, melskis,—sugrumštė jį motina.

Senuolių akise matėsi neramumas ir paslėpta baimė.

Pradėjo lyti ir smarkus žaibas retkarčiais pertraukė naktinį debesio tamsumą.

„Tiri-ri-ri — pykšt!“—plo-nai nuskambėjo kas-žin kur netoli perkuno balsas.

Jaunesnysis brolis, Antanas, paėmė nuo lango kartuves jaunikaičio iš Nazareto ir pastatė ant staliuko, o motina sujieškojo geltoną vaškinę žvakę ir ten pat pastačius uždegė. Suklaupė visi ir balsiai skaitė maldą perkunijai užėjus.

Vyriausias vaikas sėdėjo ir klausė perkuno trijumfiškų zaislių. Nesuteikė jam perkunas jokio neramumo, nė baimės, bet — priešingai — buvo linksmas, jo dvasia skrajojo kartu su žaibo žėželkoms versmėse juodojo debesio.

— Eik melstis, gal bausmė Dievas užsiūsti,—atsiliepė atsigrižus motina į Pilypą.

— E, mama....

— Gana jau vaikuti,—rusčiai, gailestingai motina pradėjo eimanuot: — Mokinom, kad butum doras, kad tiktum Dievui ir žmonėms, o dabar ražančių ir škaplierius nustojai nešiojęs — pavirtai į Luterį.

— Tai, mama,—įžeistas pažūrėjo ir pradėjo teisintis: —

Man tas ražančius ant kaklo išgulėjo duobes, o naudos jokios nematau iš to!

Smarkiai sužaubavo ir, trenkė.

— Na, tai žinau, tau tie laikraščiai padarė... — dejavo motina. Nusisuko ir suklaupę meldėsi. Girdėt buvo: „Tikiu, jog tu esi vienas trijose asabose“...

— A—u! — gardžiai nusiziovavo jauniausias vaikas, Kazys, kuris stovėjo prie lovos.

— Eik šian, Kazy! — tarė Pilypas.

Vaikas priėjo.

— Na, Kazy, kaip tu buvai pas kunigą, kaip jis tavęs klausė, kas tai yra Dievas, tai ką tu jam sakei?

— Dvasia čyčiausia,—mandagiai atsakė vaikas ir priėjęs prie šlapio lango rašė su pištū raidę A.

— O kaip klausė apie tris dievus, ką sakei?

— Vienas, sakiau—atsiliepė vaikas.

— Vienas, teip?

Nurimo vėtra, o lietus pylė kaip iš viedro.

— Na,—toliau tęsė Pilypas,—kad dvasia paeina nuo tėvo ir sunaus, kas lieka tėvu ir sunum?

— Nežinan,—rimtai atsakė vaikas.

— Tai kodėl? — klausė Pilypas.

— Kad mane to ne mokino.

— Tai tu, kaip gramofonas, ką užsuk, tai žaidi, o ką ne, tai ne.

Vaikas nieko neatsakė.

Smarkiai sužaubavo ir trenkė į liepą, ir beveik nuo pat viršūnės nuskriodė pačiai.

Visi persigando ir klupojo, tarsi apmirę.

Po valandėlės pasidarė šviesiau ir ne taip smarkiai lijo. Visi griėjo prie lango ir žiūrėjo į sužeistą liepą.

— Tai rustybė Dievo,—stebėjosi motina.

— Ar tai Dievas piktas ir

ant liepų?—klausė Pilypas.

Nustojo lietus ir visi išėjo laukan.

— Kas-žin kur ta kulka?—klausė Kazys.

— Į žemę įlindo... per devynis stuomenis,—aiškino motina.

Tėvas pažvelgė į viršų.

— Kas metas,—pasakojo motina,—išlįs į viršų po vieną stuomenį; per devynis metus ji išlįs į viršų.

— Tai kaip kaklą skaudės, bus gerai patrint,—džiaugėsi vaikas.

— O iš kur kitą? — klausė Pilypas.

— U-gi ar neatmeni, kad kaip skaudėdavo kaklą, tai trindavau,—tarė motina.

— Tai, mama, vėliau ištyriau, kad tai kryžiokų akmeninis kirvis, kur kitą syk, kada lietuviai da nebuvo katalikais, tai kryžiokai, norėdami priversti but katalikais, kirsdavo į galvą, o jus dabar poterius kalbat ir kaklus trinat.

Motinai renkant nuskaldytas liepos skiedras, paklausė:

— Ką su joms darysi?

— U-gi,—aiškino matina,—vaistas: kada suserga gyvulus, arba kaip iš tvarto pavasaryj išleidi, tai reikia gerai pasmilkint, tai niekas pieno nepagadina ir šiaip nuo visokių ligų gera.

Padangė visai nusiblaivė ir visur nuo kalnelių ritosi van duo.

Žolynai nuvytę pradėjo gražiai žaliuoti, turėdami ant savęs auksinę gamtos auką.

Nusiblaivė teip-gi senuolių neramumas ir išnyko baimė; visur užviešpatavo ramumas.

24. III. 07. J. Šliburis.

„Dziennik Ludowy“

vienatinis lenkų darbininkų dienraštis, prekioja metams 3 dol., pusei metų 1,50. Adresuok: 627 Milwaukee ave. Chicago, Ill.

Persijos konstitucija.

Persijos konstitucijos turinį pirmą syk pranešė Europai tu-las prancūzas, gyvenęs Tege-nane (Persijos sostapilėj), rašydams laikraštyje „Tems“.—Konstitucija susideda iš 51 labai ilgo paragrafo (skirsnio). Visu-pirmu pripažįsta Kadzarų dinastijos karaliams monarkišką tiesą, vienok su kai-kuriais apribavimais, įsekmui,—kad visados dirbs sutinkant su žmonių atstovais.

Išpildomoji valdžia priklauso šahui (karaliui ir jo ministriams. Ministeriai paskiriami karaliaus, kuris išskirtinai vienas turi tiesą ir atstatyti juos.

Tam tikri įstatymai yra apie sosto įpėdininkystę, ypatingas monarchos privilegijas ir tt. Įstatymdavystė: jiega priklauso abiem butam—atstovų butui ir senatui. Pirmasis dabar suideda iš 162 sąnarių, gali jame buti iki 200 atstovų. Renkamas žmonių dvejiem metam ir turi buti renkami vis nauji atstovai. Atstovai turi nepaliečiamybės tiesą. Senatas susideda iš 60 sąnarių: 30 renka žmonės, o kitą 30 paskiria valdžia. Naujų įstatymų užmanymus gali pakelti nuosavai abu butai ir valdžia. Užmanymas lieka įstatymu, jeigu priima abu butai paskyrium ir pripažįsta karalius. Tatai yra statoma kaipo priedermė valdovo, kuriam nėra nurodyta tiesos „veto“ (uždraudziu).

Išdo (pinigų, mokesčių) klausimuose taria atstovų butas sau vienas, senatasgi gali tik valdžiai duoti patarmes ar palinkėti ką. Mokesčiai ir paskyrimas išlaidų kiekvienos ministerijos turi but atstovų buto balsuojamas vėliausiai už dviejų savaitių baigiantės mėtam.

Apie karės apskelbimą konstitucijoj nieko nėra pasakyta, Turtų ir pramonės reikaluose, kaip duodant konstitucijas persams, arba ir svetimžemiams,

turi but patvirtinama atstovų buto ir senato. Visokios-gi politikinės tarybos su kitom valstybėms, jei valdžia manys, kad reikia laikyt slapybėje, nereikalauja parlamento leidimo.

Ministeriai atsisako už primamus įstatymus.

Užklausias (interpeluojamas) ministeris turi stoti prieš butą. Bet nėra pasakyta, ką ministeriai turi daryti, jeigu dauguma jais neužsitiki.

Tegeerane vienok vieši nuomonė, kad jie tada turėtų atsakyti nuo vietų, kaip tai daroma visose konstitucijinėse šaliose. Bet Persijos ministerių kabinetas neatsako už pavienius ministerius. Šalys turi tiesą paleisti parlamentą, jei tarp atst. butų ir senato atsiktis susikirtimas. Ta tiesa giliuoja tik sykį į 2 metus. Paleidus parlamentą turi but nauji rinkimai pabaigti vėliausiai per mėnesį. Tuojaus po rinkimų gali atsidaryt posėdžiai, nors iš toli atstovai negreit gal atkeliaut.

Bezdžioniu darbas.

Bezdžionės išmokintos dirba žmonėms, savo ponams, teip gerai, kaip žmonės—darbininkai. Anglijos jureiviai kartais turi bezdžiones, kurios jiems suvynioja buores; Loange, čimfanzių pataitės atlieka tarnaičių darbą: pakloja lovas, iššluoja aslą, patarnauja virtuveje ir tt.

Kynų bezdžionės, sako, kartais pagelbsti arbatą pakuojuant. Jos yra panaudojamos prie aukso plovimo ir dirba kaipo darbininkai statant gelezinkelius.

Siam'e bezdžionės tarnauja kaipo kasieriai.

Tokius grynai žmoniškus darbus atlikdamos bezdžionės yra tuo geresnės, kad nereikalauja algos, užtenka joms ēdesio, o pinigų neima, da nemo-

ka sunaudot. Gal neužilgo permans ir jos kapitalistišką surėdymą, tai ims streikuot, kad už darbą mokėtų pinigais, nenorės buti gyvulio arba vergo vietoje, kur turi dirbti tik už ēdesį. Bet ar bus tada geriau?

Isz visur.

Egipte kyla vis smarkesnis judėjimas prieš Anglijos valdžią, kuriai gal but neužilgoten ne vieta. Dabartinis Egipto seimas nutarė, kad butų duotas tikras parlamentas, kas Anglijai yra visai netikėta ir nemislyta. Priešingumas prieš anglus kyla smarkyn ir gal iškils revoliucija. Kariumenė kai—kuriose vietose pasipriešino aficeriams

Kardinolas Merry del Val prasišalina nuo popiežiaus sekretoriaus vietos. Kardinolas mat įsimaišė į negražius dvasiškijos darbus, varomus prieš Prancuziją, tai ir turi atitraukt nenorėdamas padaryt da didesnių nesmagumų bažnyčiai.

Austrijoj atidengta šelmystė valdininkų, prirengiančių surašus rinkimų, kurie atsibus gegužės 1 d. Valdininkai tie išbraukinėjo pravardes žmonių, kurie yra kiek priešingi valdžiai, arba socialistai. Iki šiol atsišaukta apie 30 tūkstančių žmonių, kuriuos savališkai išbraukė valdininkai iš rinkėjų skaitliaus.

Belgijos parlamentas balsų dauguma priėmė įstatymą apie sutrumpinimą darbo dienos kasyklose. Kadangi ministeriai buvo priešingi tam įstatymui, tai jie atsistkė nuo vietos, ir karalius Leopoldas paskirkitus.

Olendijoj nuo 12—kos metų gyvuoja mokytojų socialistų sąjunga („de Socialdemokra-

tische Onderwijzer-Vereening"). Įstatymuose tos sąjungos pasakyta, kad mokytojai socialistai eina išvien su darbininkais ir turi savo tikslą—dirbti išvien su šeimynoms apie tai, kad vaikai butų lavinami prie draugijinės santaikos ir kad butų plėtojamos jų fiziškos iš dvasiškos pajiegos. Klesų arba luomų reikalus neikišti į mokyklas, kaip dabar yra daroma, kad mokykla yra tik tam, kad išauklėtų kapitalistams tinkamus žmones, o ne visuomenės veikėjus ir dorus piliečius.

Susirinkimai.

Plymouth, Pa. Aušros draugystės kuopos susirinkimas bus nedėlio, 21 d. balandžio, 7—tą val. vakare, „Vienybės Liet.“ redakcijoj. Draugai ir draugės malonėkit susirinkti, teipgi užkvičiam ir naujus prisirašyti. Prez. K. Brazys.

Visos pasaulės darbininkai eikit išvien!

Švęskime pirmą Gegužės!!

Brooklyno suvienytos lietuviškos draugystės surengia iškilmingą apvaikščiojimą Gegužės 1—mos dienos su demonstracija gatvėmis. Demonstracija prasidės 7:30 valandą vakare. Tame apvaikščiojime dalyvaus 15 draugysčių. Nu tarta kiekvienai draugystei turėti po transpurantą ir vėliavas nešti Amerikoniškas butinai. Demonstrantai turės raudonus ženklus (kukardas). Neturinti ženklo už įžengą į svetainę turės užsimokėti po 10 centų. Moterims dykai. Grieš 3 benai demonstracijoje. Po demonstracijai visi sugriž į svetainę Gergeno 91—93 Grand str. Brooklyn N. Y. Prkalbos bus: lietuviškai, angliškai ir gudiškai.

Širdingai užkvičia

Apvaikščiojimo

Sekr. A. Lesniauskas.

TEATRAS!

☐ Gyvi paveikslai, dainos, šokiai ir lekiojantis pačtas. Atsibus subatoj 20 d. Balandžio 1907 m. svetainėj Gergino Palace Hall, 91—93 Grand str., Brooklyn, N. Y. Perstatymas prasidės 7:30 vakare. Komedijs viename akte, „Geriaus vėliaus, negu niekad“. Pirmą kartą lietuvių gyvenime, bus perstatyti „Gyvi paveikslai“. Paveikslai savo prasme perstatys, ketures gadynes žmonijos istorijos: I. Vergijos gadyne. II. Baudžiavos. III. Samdininkystės, arba kapitalistiška tvarka ir, IV. Ateinantis socialistiškas surėdymas.

Įžanga su drapanų padėjimu I—oj eilėj 50c., II—oj 35c. ir tolesnėse 25c.

Vakarą parengia

19—ta kuopa L. S. P. A.

Ballus!

Draugystės D. L. K. Gedimino atsibus 23 d. balandžio, 1907 m., saleje J. Dzedoliko, Edwardsville, Pa. Užkvičiam visus lietuvius ir lietuvaite, vietinius ir iš apielinkės ant to puikaus baliaus. Prasidės 7—tą valandą akvare. Tikietas 25 c. Komitetas.

Férai! Férai!

New Britain, Conn. Antrus Férus parengia Lietuvių Neprigulmingas Ukėsų Kliubas kur atsibus nuo 20 dienos Balandžio ir trauksis iki 26 d. Balandžio 1907 m. ant Turner Hall Arch st. Užkvičiam visus vietinius teipogi ir aplinkinius atsilankyt ant mūsų féru ir tam visam prisiziurėt per visą laiką grajjs puiki vietinė Lietuviška Orkestra konopukiausias šokius apart muzykės kožną vakarą atsibus navatni pamatymai. Tautiečiai nepraleiskit šios progos ba pigi prekė tik po 10c. įženga kožną vakarą. Nuoširdžiai kviečiam visus. Komitetas.

Žmogus.

J. Akuratero apysaka.
Iš latviškos vertė J. Baniulis.

(Tąsa.)

Lida, ta geroji, linksmoji Lida, kuri da seniai pasakojo jam apie stiprius žmones, dabar susimaišiusi is nuleidusi akis žiurėjo į grindis, lyg kas-zin ko ten jieškodama. Baumanas priejo prie lango ir žiurėjo į lauką, į nakties tamsą.

— Dabar aš vakarais turiu laiko, ir man baisiai nusibodo vienam bemažtyti—dėlto gi aš ir atėjau, Lida... Margai gyvenau per visą laiką, bet—gyvenau... Tu man, Lida, kartą sakei, kad visi stipresnieji prazuva ir aš norėjau persitikrinti ir matyti, kaip stiprus aš esu. Teip, juk gi tu žinai, kur aš dabar gyvenu?

Jis pasakė savo adresą.

— Dekavoju, — ji per pusę lupų pratarė: — Aš ateisiu. Ji atsigrėžė į draugę:

— Prašau, Anyte, su manim...

Ir juodvi abi išėjo...

Andriejus, lyg susigėdė, žiurėjo į žemę. Pabudo jo galvoje mintis, tokia menka, abejotina, bet ji augo milžinišku greitumu ir apglėbė jį visą...

Teip, teip buvo... Jis jau nebebuvo jiems lygus, tą parodė jie visi ir jis pats tą atjautė, bet jis tą atjautė stipriau...

Baumanas priejo ir atsisėdo greta jo.

— Tai tu manai, kad teip bus geriau? — jis kalbėjo, apkabindamas jį ranka: — Aš nežinau; bet gyvenimas netrukus praslenka. Aš manau, tau... tau reikia rimčiau apmąstyti apie ateitį, Andriejau, — be vietos juk gi negalima gyventi...

— Teip, ir aš tą norėjau sakyti, — tarė Priede ir pasislinko arčiau: — Tavo savotiška mąstis. Na gi sakyk, ar tau geriau ten po purvus braidžioti? Kas tai per gyvenimas?...

Andriejus pažvelgė ant jų ir jausmingai, skambiai nusijuokė. Da kartą jis nusijuokė ir pakilęs pradėjo vaikščioti po kambarį:

Baumanas, lyg įžeistas, šluostėsiakinus ir tylėjo.

— Tu paskutiniu laiku esi labai išdidus, — Priede, lyg užgautas, pastebėjo: — Iš visko žinai tik tai juoktis.

— Ne, mielas, aš nesijuokiu iš jūsų rodos, visai ne. Aš norėjau tik tai tau pasakyti, kad aš teip gyvenu ne pagal savo norą ir, gali but, da blogiau gyvensiu... Męs kiekvienas atskirai patys už save ir esame liūsi. Ir tu gerbi laisvę.

Jo rudos akis sublizgėjo ir ant lupų pasirodė patyčių nusišypsojimas. Jis ant jų žvelgė su išdidumu, tarsi akmeninė stovyla, ir laukė jų atsakymo. Drauge su tuo ir liudnumas pasirodė ant jo veido.

Iš antro kambario skubiai įėjo Lida. Ji paėmė Andriejui už rankos ir sako:

— Męs velyk pasikalbėsime apie ką-kitą. Męs ką-tik kalbėjome apie Ibseno „Tautos priešą“. Tamista juk ir matei spektaklių dvi savaites atgal?

— Ne, jau seniai palioviau vaikščiojęs į teatrą, — jis šaltai atsakė.

— Puikus spektaklius, — ji pasakė su prispausta sąžine.

— Aš juos niekinu...

— Ką? — ji skubiai paklausė: — Stokmaną?

— Aš niekinu mūsų draugiją... Aš ją niekinu už tai, kad ji liepė užvesti šitą rolę... „Savotiškai...“ „To tik tai da reikėjo“...

— jie vienas paskui antro prabilo ir nesuprasdami sužiuro į Bergą.

— Mūsų draugija niekina tokius tipus. Kiekviens, nors ir menkiausias, turi sau už pareigą juos naikinti, aprubežiuoti, bet kad galėtų uždengti savo dvasios tamsybę, jie eina į teatrą, ten įgavę jausmų, šaukia „bravo“ tajai stovylai, ant kurios dieną spjovė... Tai draugija, kuri šituo ideališku darbu plauja savo nešvankumą. Aš niekinu tokią draugiją...

— Bet kokių gi budu tąją draugiją galima priartinti prie teisybės, idealų? — Niedre susijudinęs paklausė.

— Ne žodžiais, — Andriejus atsakė, pažvelgdamas per kaktą: — Teip, teisybė jau seniai viešpatuoja pasaulyje, bet ji gyvuoja tik tai frazose — žodžiuose, ji skrajoja ore... Ir ilgai da ji gyvuos žodžiuose... Nėra juk uždrausta išstarti žodžius: „teisybė“, „dorybė“. Bet kada pažvelgi, ką reiškia tie žodžiai, tai matai, kad nera tikslu... tik tai vieni žodžiai...

Visi nutilo... Lempos šviesiai žibėjo ir jų žibėjimas išrodė toks nuogas ir aštrus. Andriejus perleido akis per puikiai papuoštą kambarį ir mąstė: „Kaip smagu, kuomet nebereikia prirodymų“.

Jau nebenorėjo nė vienas atkreipti atyda ant jo. Jie pradėjo kalbėtis tarp savęs. Jis gi norėjo buti vėl sau vienas. Norėjo jau eiti. Tuo tarpu tarnaitė pranešė, kad stalas jau parengtas.

— Prašau, ponai! — Lida kvietė.

— Prašau, — tyliau ji tarė į Andriejų.

Jis pamastė valandėlę ir įėjo drauge su kitais į valgomąjį kambarį.

— Visų pirma vyno, ponai, Kuris paritė

Isz visur.

Per Londoną pasklido žinia iš Rymo, kad Vatikanas, popiežiaus sostavietė, griuva. Šalinė Vatikano siena sugriuvus per 50 mastų ir tais griuvėsiais užsidengė apelsinų (pamarančių) daržas, vadinamas Della Zittela.

Amerikoj, New Jersey valstybės legislatoroj yra įnešimas, kad visi laikanti usus mokėtų tam tikrą mokesį. Sumanymas tas rado atbalsį ir Anglijoj ir čia susitverė gauja reikalaujanti, kad usočiai mokėtų ar 20 svarų sterlingų už kiekvieną usą; taigi kaip paprastai nešiojama ne po vieną, o tik po du usu, tai turėtų mokėti 40 sv. sterlingų.

Anglijos karaliui Edwardui atsiuntė baronas Rothschildas dovanų dėžę cigarų. Jau suviršum 30 metų, kaip „jo didenybė“ gavo tokią dovaną nuo to barono. Dėžėje telpa 1000 cigarų, vertės 2 dol. 65 c. kiekvienas.

Prie Panamas kanalo kasi mo dirba 250 tukstančių darbininkų. Geležinkeliais esą galima nuvežti kas mėnuo po 1 milijoną mastų žemių, nežiurint, ar lyja, ar karšta. Tokiu budu Amerikos valdžia tikisi, kad kanalas bus užbaigtas 1915 m. Sekretorius Taftas dabar ten atsilankė ir giria, kad visas darbas einąs puikiai. — Ar vėl nepradės darbininkai iš ten bėgti arba mirti geltonuoju drugiu — nežinia.

Peterburgo tvirtovėj (kalėjime) pasikorė viena revoliucionierė, kuri buvo lapkričio mėnesij areštuota ir kaltinama už dalyvavimą užpuolime ant valdzios kasos, kuomet paimta buvo 386 tukstančiai rublių. Pasikorė matomai nenorėdama kentėti didesles kančias ir iš pa lengvo auti.

Portugalijos sostapilėj Lisabonoj buvo didelis gaisras vairsbinėj miesto dalyj. Ugnyje žuvo 25 ypatos, daugiausia moters ir vaikai.

Kynuose, kaip žinoma, badas įsivyravęs ir da smarkyn eina. Šangajaus provincijos puskarališ atsiskaukė į kitus kraštus, kad duotų baduoliams pašėlpą. Ir jis teisingai nuo širdies atsiliepia, kad aukas siųstų tik pinigais, nes esą visoki maistui reikalingi daiktai čia pat Sanghajuj galima gauti pirkti ir sankrovos pilnos javų, kad tik but pinigų, tai esą visus badaujančius žmones išgelbėtume nuo bado. Tai teisingai tas parodo kapitalizmo surėdymą: pilna sankrovose javų ir visokios gėrybės, o 10 milijonų žmonių miršta badu! Ar tai teisinga, ar gera tokia tvarka? Išbadėję žmones kaip kur pavirto į žmogėdžius: apsimaino savo vaikais ir juos užmušę valgo! Tuo tarpu sankrovas su visokioms gėrybėms kariume ne saugoja, kad neišpleštų.

Rašo, kad šįmet iš Kynų į Europos universitetus atvažiuo mokintis apie 40 ar 50 tūkstančių kynų jaunuomenės. Niekad tiek daug kynų studentų nebuvo Europoje ir, rodos, abelnai kynai niekad teip smarkiai nekibo prie mokslo, kaip pastaraisiais metais. Kynija mat virsta į kapitalistišką šalį, tai didžturčiai leidžia savo sunus mokintis į kapitalistišką šalį.

Prūsų Lenkijoj vaikų mokiūnių streikas pasiliovė. Vokiečių laikraščiai rašo, kad tėvams lenkams nusibodo mokėt bausmes, o vaikams nugriso vaikščiojimas mylią, dvi į arštą, tai girdi ir sumislijo išmintingai paliaut streikavus, arba boikotavus mokyklas arba vokiečių kalbą išguldant tikėjimo dalykus.

vyno?... Įpilkite, ponas Baumanai.

Teip kalbėdama, Lida savotiškai pažvelgė į Andriejų. Šisai jautėsi, kad jis yra viso nesmagumo priežastim. Kraujas staiga muše jam į galvą. Paėmė stiklą ir pasikėlė.

— Męs bnvome kada... artimi... artimi žmonės,—jis pradėjo labai susijudinęs:— Męs visi mylėjome... teip, jūs žinote, ką męs mylėjome — teisybę... Bet šiadien aš patyriau ir supratau, kad męs esame buvę svetimi, aš jums, o jūs man...

— Užtenka, Andriejau!... Kam gi čia teip susijuodinti, męs vis da tie patįs...—Priede jį pertraukė.

— Ne, męs esame svetimi. Aš nėsu tas, kurio jūs jieskojot, ir jūs nėsate tie, kuriuos aš norėjau atrasti. Aš matau, kad jūs bijote mano darbo švarko. Bet tai da niekai. Aš matau... aš matau tuštybę. Ten, kur aš maniau rasęs draugus, ten tiktai šešėliai... Aš norėjau buti stiprus, o jūs mane paniekinot, ir dėlto gi aš nenoriu jus ilgiau tramdyt. Aš čia esu kaip antkaklis... Ir dėlto gi aš nenoriu su jums suskambint taurėmis... Aš einu ir vėl aš ateisiu tada, kada iš manęs bus likusios tiktai frazos... saldūs zodžiai... Bet tajį stiklą aš išgeriu dėl stipriųjų žmonių, dėl tų, kurie teip greit žuna... Jums aš esu svetimas.

Jis išgė rėvyną vienu gurkšniu ir pakilo nuo stalo. Į minutą jis buvo ant gatvės ir jį apglėbė rudens naktis, bet jam buvo teip smagu, smagu... smagiau, ne kaip ten puikiame kambaryje, kur mirgėjo ir blizgėjo brangūs liktoriai, kur apie viską, kas gera, dailu, sprendė geriejei ir smagiejei žmonės.

Bet kada jis sugrįžo į savo gyvenimą ir vėl jį apėmė tykumas, jis jautė silpną nuliudimą, kokį jaučia žmogus, kuris veltui ko jieskojės. Dabar jis buvo vienui-vienas.

Praslinko da keletas savačių. Andriejus jau visai buvo pripratęs prie darbo ir nebežvelgė teip liudnai į ateitį. Jis jau rado draugų tarpe savo bendrų, nors ir nedaug, vienok rado tokių, kurie ilgėjosi dėl teisingo, lygaus gyvenimo, šviesos ir sąžinės. Bet vėl atsitiko permaininga jo gyvenime. Pabrikas sumažino išdirbystę ir atleido dalį darbininkų. Ir kadan gi Andriejus buvo vienas iš jauniausių, tai gi ir jis tapo atleistas.

Vėl užstojo ilgos bedarbės dienos ir slinko it šešėliai viena po kitos, ir jis vien su savo mintimis tedraugavo. Visas trusas rasti darbą liko veltui ir atėjo dienos, kad Andriejus jau nebeturėjo duonos... Bet jis apie tai visai nemastė... Jis buvo ramus ir smagus... Mintys darėsi vis liuduesnėmis ir degino jam galvą, jis klaidžiojo per kiauras dienas po gatves ir darė plianus, kaip ir kokių būdu galėtų viską ki-

taip įrengti... Daznai jis sėdėdamas sodne, per ilgas valandas su smagumu žiūrėjo, kaip byra nuo medžių lapai: paskraido po orą ir puola ant drėgnos žemės ir drėgnas rudens oras aplinkui kruta, tartum vėsus, šilkinis užklodas. Ir saulėtose dienose, kada lauke susirenka vaikų pulkai, jis sėdėjo ir žiūrėjo į juos, ir džiaugėsi. Žiūrėk, jis dabar mastė ir laužė sau galvą ir negalėjo suprasti, ko truksta visai žmonijai, bet jie bėginėja sau, džiaugiasi juokiasi. Ir kada jie, išaukę, trauks į gyvenimą ir gyvės geriau, ar jie žinos, kokias pasiutusias kančias yra iškentėję, tie kurių jau nebėra? juokingai...

Tačiaus vakare jis turėdavo grįžti į savo namus ir tada vėl prasidėdavo pilnos kančių naktys. Ištiesą dieną jis nebuvo nieko valgęs ir įtempti nervai prieš jį įdomius vaizdus. Jis pergyveno praeitį, visą savo gyvenimą ir mastė apie ateitį — didelius, puikius sapnus. Dėlko gi jis negyveno kaip kiti, dėlko gi jis negalėjo teip gyventi? Jis butų laimingas... Turėtų draugų ir dabar jis sėdėtų su jais ir kalbėtų apie džiaugsmus... O dabar teip liudnai, jis vienas, jaunystė praeina ir dienos tirpsta... o, prieš jį platybė ir tuštybė... Jam išrodė, kad jis beprotis valdovas, kuriam priguli visa pasaulė, bet turi sėlėti ant augšto skardo ir šalti...

Naktis slinko palengva, lyg juodas debesys, ir išrodė, kad jai galo nebus... Ir Andriejui, pusiau pabudusiam, išrodė, kad prie durų stukso kokia savotiška stovykla, baisiai pikta ir rankoje turi kaulą...

„Aš esu badas, pasaulio baisumas“, — ta sakė: — „Aš atėjau ir pas tave, dėlto, kad tu esi paikas, ir aš noriu tau pasakyt, kad tu gali gyventi šiltai, gerai ir smagiai... Žiūrėk, čia yra kaulas, ir tu nori valgyt... aš žinau, kada norisi valgyti, tada ir kaulas tinka. Bet tu esi išdidus, tu jo nenori. Bet ar gi tau sunku truputį palenkti prieš mane galvą, tiktai truputį, — aš tau duosiu kaulą...“

Ir Andriejų apėmė pasiutęs piktumas ir alkis ir jis nori palenkti galvą, nusizeminti ir priimti kaulą, kad galėtų nutildyti baisy alkį...

„Ir jeigu tu da daugiau nusizemįsi, — matai aš turiu lengvus prisakymus — aš tau duosiu, žiūrėk, šitą“, — ir badas parodo jam gabalą duonos: — „Ir jeigu tu nori gyventi kaip visi žmonės — eik jų keliu, bet jegu nori buti Krezu (turčiam), atmesk visą savo pasiryžimą ir puikybę, pulk prie žemės, ir aš tau duosiu aukso, blizgančio aukso ir blizgantį gyvenimą...“

(Toliaus bus.)

Turi but isztikimas unijai

Jeji norit, kad patektumėt į tokį padėjimą, kaip West Virginijoj.

Iš vi. q šios šalies dalių, kad esti metiniai darbo organizacijų mitingai, ateina raportai apie puikias pasekmes, kur darbininkai štikimai laikosi prie unijos, prie kurios jie priguli, ir kur jie klauso savo viršininkų ir neatsimeta nuo unijos. Iš to turėtų imti pamokinimą tie mainieriai, ir tokių yra daugelis, kurie dėlto, jog dirba po 2-3 metų kontraktu, kurį jų unijos galybė jiems išgavo nuo operatorių, tiki, jog jie gali nepaisyti apie uniją, apleisti ją ir susičėdyti kelis dolerius, kuriuos jie būtų turėję įmokėti į uniją.

Niekados šios šalies anglia kasyklų darbininkai neturėjo pagabesnės valandos apsvaryti, ką unija yra padarius, nes dabar yra ramu visuose mainų distriktuose ir daugelis dirba po kontraktu ant 2-3 metų, biznišku kontraktu su operatoriais, po tokiu kontraktu, kokio jie vieni niekad nebutų galėję įgyt be unijos pagalbos, ir kuris geriau juos sutaikė su operatoriais, negu jie pirmiau buvo.

Mūs viengenciū, kurie dirba kietosios anglies kasyklose, turi suprasti iš metinio raporto J. Mitchell'io dabartiniam metiniam susirinkime Indianopolyje, kad daugelis mainierių tame distrikte neišpildo unijos reikalavimų. Kiekvienam distrikte skaitlius sąnarių gale metų susimazino, vietoj ką turėjo pasidaugint.

Zabai pertikrinantis apie unijos galybę atsitikimas buvo Harisburge, kur 18 tikrų mainų darbininkų priėmė prisiegą kaipo legislatoriai, sąnariai ir rėdnės, išleidžiančios šiai valstijai tiesas.

Kada jie pastojo kanidatais, mainieriai priėmė juos ir jie

tapo išrinkti. Dabar jie budami legislaturoje, galės prigelbėti mainierius, pasistengdami išleisti tiesas mainieriams naudingas.

Suvienytų Amerikos mainierių urėdninkai, kurie per paskutines keles savaites laikė mass-mitingsus po kietasias anglis, stengdamieri mainierius pertikrinti apie reikalą jų prigulėjimo prie unijos, turėjo gerą pasisekimą; viename tik tai distrikte laike dviejų savaičių jiems pasisekė prirašyti prie unijos 5,000 mainierių. Didelė dalis to skaitliaus yra mūsų žmonės, o nors mums linkma, kad jie dabar yra un. sąnariais, tačiau reikia gailėtis, kad emė tiek laiko ir buvo reikalinga organizatoriams susaukti juos į kruvą ir aiškinti apie reikalingumą prigulėjimo prie unijos.

Imigracijos komisorių raportai rodo, kad vis daugiau ir daugiau mūs viengenciū ateina į šią šalį kožnus metus ir panašūs raportai yra iš mainų distriktų, kad vis daugiau mūs vientaučių gauna darbą mainose su kiekvienais metais. Tie vyrai ateina į šią šalį jieskodami geresnių uždarbių, ne kaip jie turėdavo savo gimtiniam krašte ir pasigaminti vagadlyvesnius namus, ne kaip jie turėjo ten, iš kur atėjo ir tuo pačiu tarpu pasirupinti apie ateitę savo ir vaikų, daug geresnę ir šviesesnę, ne kaip jie turėtų, jei jie pastliktų ten kur jie gimė.

Kietųjų anglių kasyklų darbininkai dabar turi progą prisirašyti prie unijos, kokios da niekad neturėjo. Proga palausyt patarimo viršininkų. Viršininkai tuluose distriktuose šaukia viešus susirinkimus ir aiškina žmonėms, kaip reikalinga turēt stiprią uniją, paplatint ją taip, kad iš mokesčių susidėtų streika fondas ir visokiam atsitikimui, kad savininkai turėtų ją pripažint ir taikintis su darbininkais.

Pajieszkojimai.

Pajieskau Jono Adamavičiaus kaimo Sardokų, gmino Oškinių, pavieto Vilkaviškio, gub. Suvalkų, kaip Amerikoj trečias metas. Turiu svarbų reikalą atsišaukti jis pats ar kas kitas. Adresas:

Kaz. Kulvinskas,

25 Hazle Ave.

Wilkes-Barre, Pa.

GRAMATIKA

angliškos kalbos.

su ištariu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, kaip tai: *beast* (byst) žvėris; *eight* (eit) aštuoni; *eye* (ai) akis ir t. t.

174 psl., su prisiumtumu - \$1.25.

Naujas Budas

išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyti, be pagalbos mokintojus, 24 psl., su prisiumtumu - 10 ct.

Pinigus reikia siųsti per „Money Order“ ant šio adreso:

Vaikų Draugas arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokintojo. 22 abrozėlai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Psl. 64. Su prisiumtumu 15c.

P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 62 New York City.

Lietuviškos Literatūros agentas.

Visokios lietuviškos kalbos knygų yra gaunamos pas manė; teipgi užrašinėju lietuviškus Amerikos laikraščius ir iš Lietuvos „Skardą“.

Lietuviai, visados kreipkitės pas savo draugą, P. J. KAILIŲ,
1515 Sheffield st., Allegheny, Pa.

Aukšinis ar Nikelinis Laikrodėlis ir Lenciugelis dovanai.

Amerikoniškas laikrodėlis gerai aukšotas, ar nikelinis gvarantuojamas, kad laiką gerai rodyt, vertumo \$10, laikrodėlis beveik DYKAI duodamas dėl vaikų ar merginų, ar vis tiek ko kas parduos 24 daktus mūsų daktų po 1c kiekvieną. Prisiųskite savo adresą, o mes prisiusime Jewelry per paštą. Kaip parduos 101 11-11-11 \$1.40, o mes pasiųsime laikrodėlį ar kitą ką už tą vertę.

CROWN JEWELRY CO. Dept. 8.
153 F. Randolph st. Chicago, Ill.

Ant pardavimo.

Farmą parduoda su gera žeme, nauja stuba ir kluonas su tvartu.

Ant pardavimo namai geroj vietoj ant gyvenimo, dėl dviejų šeimynų ir vienos.

Ant pardavimo lotai Hiledale, naujos mainos ir geri darbai. Dasižinokit „Vien. Liet.“ Redakcijoj.

Lietuvos Ukininkas.

LAIKRASZTIS

Lietuvos Demokratų Partijos, skiriamas Lietuvos darbo žmonėms Išeina viena kartą per savaitę iš Vilniaus, Lietuvos.

Jame telpa teisingos žinios iš visos Lietuvos ir kitų kraštų svieto.

Lietuvoj metų prekė... \$1.80;

Amerikoje..... \$2.50.

Kam yra miela prigimta šalis tėvynė Lietuva, tai užsirašykite minėtąjį laikraštį, iš kurio žinosite kas ten dedasi dabartiniame revoliucijos laike, ir geri pamokinimai ukės reikaluose.

Vienas no. dėl pamatymo 5 centai

M. J. DAMIJONAITIS,

3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Kėno kaltė?

Jeigu pirklys duoda tamistai tokį tavorą, kokio tamista noreikalavai ir jeigu tamista gerai žinai, kad tas tavoras neturės jokios vertės, tai kėno tame kaltė? Tamista, žinoma, busi užsirustinęs, Kadangi pavelijai save nuskriausti. Mūsų žinome daugelį atsitikimų, kur mūsų draugai reikalavo Trinerio Amerikoniškąjį Elikisirą Karčiojo Vyno, vienok jo vietoj gavo visai kitokį vaistą, kuris, ne tik nepagelbi, bet dažniausiai sugadina visą sistemą. Trinerio vaistas yra vienatinis, kuris veikia gelbstančiai ant gromuliojimo organų, yra jis vienatinis gelbėtojas, jo grynumas tapo gvarantuotas valdzios Serial numeriu 246. Tamista gali bnti be jokios baimės vartodamas šitą vaistą. Vaistą reiktų visada tada vartoti, kada jau pajauti jog nesijauti teip gerai kaip reiktų, nes kartais vienas vartojimas tos gyduolės prašalys užeinančią sunkią ligą. Jeigu esi nerviškas, išbalęs, kada skilvis neveikia, viduriai išpusti, turi koltumą, sunkumą pavalgius, kada turi ligas skilvio žarnų ir kraujo, tai tuomet visada gali be baimės atsidėti ant trinerio Amerikoniškojo Elikisyro Larčiojo Vyno. Ant svieto nėra geresnės šeimyninės gyduolės. Gaunamas aptiekose.

Jos. Triner

Chicago, Illinois.

Krutančių paveikslu mašina.

Parodo dideisias karias maskolių su Japonais, port Arthur ir parodo daugely kitų smarkių susimūšimų Mandziurijoj. Szita mašina parodo gudrų vaiską Maskolijos ir Japonijos. Szita mašina iš naujausio padirbimo krutančių paveikslų, kuris prisius 50 ct. stampomis tai tas gaus šitą mašiną.

John Page, Box 1192

Salt Lake City, Utah.